

PIEŁĘGNIARSTWO

PIERWSZE KROKI W ZAWODZIE

Genevieve E. Chandler

ABC

a Wolters Kluwer business

PIEŁĘGNIARSTWO

PIERWSZE KROKI W ZAWODZIE

Genevieve E. Chandler

Redakcja naukowa wydania polskiego
Maria Kózka

Przełożył
Zbigniew Zawadzki

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

ABC

a Wolters Kluwer business

Warszawa 2012

*Conor, Maura, Michael i Mark to mój zespół wsparcia,
któremu dedykuję tę książkę*

SPIS TREŚCI

Od tłumacza	11
Przedmowa do wydania polskiego	13
Przedmowa	19
Podziękowania	23
Jak korzystać z tej książki	25
Rozdział 1. Marzenie	27
Ale najpierw – chwila przerwy!	30
Zakończenie	39
Rozdział 2. Rzeczywistość	40
Skok: od studentki do pielęgniarki	40
Od zakończenia do początku	46
Co musisz wiedzieć?	47
Czego będą od ciebie oczekiwać?	48
Przejsie	50
Zainteresowana edukacją?	54
Zakończenie	54
Rozdział 3. Jak dostać pracę pielęgniarki	56
Życiorys i list motywacyjny: jasny komunikat	58
Składanie podań	61
Rozmowy kwalifikacyjne	62
Targi pracy	66
Budowanie własnej kariery	67
Jesteś swoim najlepszym doradcą do spraw kariery	68
Zakończenie	69

Rozdział 4. Triage (segregowanie chorych) i ustalanie priorytetów.	70
Co to jest triage?	70
Kiedy stosuje się triage?	71
Niekóre stosowane systemy triage	71
Jak ustanowić priorytety przy zastosowaniu systemu triage?	72
Jak zdobyć informacje potrzebne do prawidłowego ustalenia priorytetów?	75
Precyzyjny pomiar podstawowych parametrów – kwestia o ogromnej wadze	79
O czym świadczy ból?	81
Ćwiczenia na koniec rozdziału: analiza przypadków i przykłady praktyczne	87
Rozdział 5. Bezpieczeństwo pacjenta	93
Jestem tak zdenerwowana, że chyba się pomylę	95
Jakie błędy popełnia się najczęściej?	97
Co mogę zrobić, żeby moi pacjenci byli bezpieczni?	99
Kierunki rozwoju: refleksje studentów i praktykujących pielęgniarek. . .	103
Refleksje i rady pielęgniarek w sprawie bezpieczeństwa.	104
Zadaj sobie te pytania.	104
Rozdział 6. Tworzenie więzi	106
Poczucie przynależności do zespołu	108
Czym są programy stażowe?	113
Relacje z opiekunem mają kluczowe znaczenie	119
A jeśli więzi nie ma?	125
Zakończenie.	126
Rozdział 7. Kultura	128
Kultura kontaktów	130
Kultura zadawania pytań	142
Kultura jakości życia: twoja!	147
Kultura negatywna	150
Zakończenie.	155
Rozdział 8. Podróż	157
Ostatnie słowa	184
Zakończenie.	184

Rozdział 9. Rok później	186
Zakończenie	202
Rozdział 10. I co dalej?	203
Drabina rozwoju w pracy klinicznej	204
Certyfikaty	207
Licencjonowana pielęgniarka stopnia zaawansowanego	208
Zakończenie	221
Indeks	223

— OD TŁUMACZA —

W większości przypadków w polskim przekładzie książki angielski wyraz „nurse” tłumaczony jest jako „pielęgniarka”, a rozmowa autorki z czytelnikami prowadzona jest w rodzaju żeńskim („studiowałam”, „musisz być przygotowana”, „będziesz zaskoczona” itd.). W żadnej mierze nie oznacza to, że pielęgniarstwo jest profesją zamkniętą dla mężczyzn. Taka konwencja językowa odzwierciedla jedynie tradycję silnego sfeminizowania tego zawodu i pozwala uniknąć rozmaitych łamańców gramatycznych, które byłyby konieczne, żeby oddać jego współczesne otwarcie na obie płcie.

PRZEDMOWA DO WYDANIA POLSKIEGO

Nurtem przewodnim książki, którą oddajemy w ręce polskiego czytelnika, jest pomoc absolwentom studiów pielęgniarских w podjęciu pracy w zawodzie i osiągnięciu sukcesu poprzez doświadczenie, inicjatywę, działania oparte na dowodach naukowych i przywództwo.

Książka została napisana przez grupę amerykańskich pielęgniarek i pielęgniarzy w ramach projektu badawczego „Pierwszy rok w pracy” i wzbogacona relacjami początkujących pielęgniarek zatrudnionych na różnych oddziałach szpitalnych.

Autorzy opracowania nie ograniczają się do przedstawienia absolwentom wskazówek przydatnych w poszukiwaniu pracy i przekonaniu do siebie pracodawcy, ale koncentrują się na wielu istotnych aspektach pielęgniarstwa. Wskazują, że duża odpowiedzialność zawodowa pielęgniarek, szybkie zmiany w środowisku pracy oraz system zmianowy powodują zakłócenia w życiu rodzinnym i niezadowolenie z pracy. Wymienione czynniki mają również wpływ na bezpieczeństwo chorego, poziom opieki pielęgniarской oraz decyzje pielęgniarek o pozostaniu w zawodzie i w miejscu podjęcia pierwszej pracy.

Przedstawione w książce relacje początkujących pielęgniarek uświadamiają nam, iż praca w szpitalu jest źródłem pozytywnych emocji przeżywanych między innymi jako radość i duma oraz negatywnych, którym towarzyszą lęki i obawy. W ich opinii dobre relacje w zespole zapewniają pacjentom bezpieczeństwo, a pielęgniarcom poczucie własnej wartości i przynależności do grupy, kształtując ich tożsamość zawodową. Źródłem negatywnych emocji natomiast są przede wszystkim poczucie odpowiedzialności, brak doświadczenia w ustalaniu priorytetów opieki, niewystarczające wsparcie ze strony członków zespołu, a czasami nawet ich niezyczliwość.

W Polsce dotychczas nie podejmowano badań w tym zakresie, choć na niektórych uczelniach prowadzone są analizy losów absolwentów stu-

diów pielęgniarских. Ograniczają się one jednak do byłych studentów danej uczelni i uwzględniają takie czynniki jak: poznanie motywacji do podejmowania studiów na wspomnianym kierunku, ocenę przygotowania do wykonywania zawodu, poznanie źródeł informacji o wolnych miejscach pracy w zawodzie, podjęcie pracy zgodnie z kwalifikacjami, zadowolenie z pracy, plany zawodowe, kontynuację nauki, oraz przyczyny braku zadowolenia z pracy. Uzyskane wyniki wykorzystywane są jedynie przez uczelnie w ramach doskonalenia procesu kształcenia na kierunku pielęgniarstwo oraz do zwiększenia aktywności Biura Karier w zakresie informowania absolwentów o wolnych miejscach pracy.

Brak polskich badań umożliwiających poznanie przeżyć i oczekiwań absolwentów w pierwszym roku ich pracy zawodowej oraz chęć ukazania pielęgniarstwa od strony przedstawicieli tego zawodu stały się przesłankami uzasadniającymi decyzję o przetłumaczeniu książki.

Biorąc pod uwagę, że w ostatnich latach na całym świecie wzrasta zapotrzebowanie na usługi pielęgniarские, zmniejsza się natomiast zainteresowanie młodzieży podejmowaniem kształcenia na studiach pielęgniarских i obserwuje się odchodzenie pielęgniarek z zawodu, autorzy słusznie uznają za konieczne zapewnienie wsparcia początkującym pielęgniarcom, aby przekonać ich o pozostaniu w zawodzie. Wskazują ponadto, że ułatwienie im przejścia z roli studenta do roli pracownika zwiększa ich poczucie własnej wartości, daje podstawy do realizacji różnorodnych potrzeb, mobilizuje do podejmowania działania dla dalszego rozwoju i jest szansą na osiągnięcie sukcesu w życiu osobistym i zawodowym. Potwierdza to istotne znaczenie pracy w życiu każdego człowieka, która jest wartością, ma wpływ na rozwój moralny człowieka i umożliwia współpracę i współdziałanie ludzi. Pracę pielęgniarки autorzy uznają za swoistą formę aktywności, ujmując ją jako powołanie, źródło zarobków i szansę na samorealizację. Efektywność pracy pielęgniarки, której założeniem jest wysoki poziom kompetencji i odpowiedzialności zawodowej, staje się współcześnie nową jakościowo wartością w zmieniającym się systemie opieki zdrowotnej. W opinii autorów książki, właściwości i walory efektywnej pracy można wykształcić i pozyskać dopiero w toku normalnej działalności zawodowej stale poszerzanej w ramach różnych form doskonalenia zawodowego. Takie podejście do pielęgniarstwa na gruncie amerykańskim wdrożono na początku XIX wieku. W tym czasie rozpoczęto kształcenie podstawowe pielęgniarek na poziomie

wyższym, rozwinięto różne formy kształcenia podyplomowego i propagowano kształcenie ustawiczne w czasie całego ich życia zawodowego. Konieczność stałego podnoszenia kwalifikacji i ciągłego rozwoju wynika z przyjętej filozofii kształcenia zawodowego oraz rozumienia czym jest pielęgniarstwo i kim jest pielęgniarka.

Przyjmując, że pielęgniarstwo stanowi część podsystemu opieki zdrowotnej, istotą jego dobrego funkcjonowania jest współpraca między profesjonalistami na zasadzie wyraźnego określenia kompetencji, zagwarantowania autonomii każdej z grup zawodowych, określenia wspólnych celów i wypracowania metod współpracy. W polskim systemie opieki zdrowotnej pielęgniarka nie jest identyfikowana jako podmiot niezależnie podejmujący działania na rzecz zdrowia. Ciągle jeszcze wiele zadań realizuje w bezpośrednich, tradycyjnych relacjach z zawodem lekarza, często w relacji podległości. Stąd za cenne należy uznać przedstawione w książce podejście promujące przekonanie, że pielęgniarka jest niezależna od innych profesjonalistów w sprawach związanych z pielęgowaniem, współzależna w zagadnieniach dotyczących promocji zdrowia, profilaktyki i rehabilitacji, a zależna od lekarza, w tym, co związane jest z leczeniem. Samodzielność pielęgniarki w książce została zilustrowana wypowiedziami początkujących pielęgniarek w odniesieniu do różnych zadań zawodowych, również tych, które wykonują na zlecenie lekarza. Samodzielność przejawia się w gotowości do działania w zaistniałej sytuacji chorego, w wyborze drogi postępowania i podejmowaniu decyzji. Autorzy zwracają jednak uwagę, że każda pielęgniarka, nie tylko początkująca, musi odczuwać potrzebę zwracania się o pomoc do bardziej doświadczonej koleżanki lub innego profesjonalisty, aby zapewnić pacjentom bezpieczeństwo. Potrzeba ta, szczególnie u rozpoczynających pracę zawodową, powinna wynikać z ograniczeń w wiedzy i braku doświadczenia zawodowego. Ta świadomość ograniczeń nie zawsze jest w Polsce dostrzegana zarówno przez pielęgniarską kadrę zarządzającą, samo środowisko pielęgniarek, jak i innych profesjonalistów. Uważa się, że ukończenie studiów pielęgniarskich i uzyskanie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki są wystarczające do zapewnienia profesjonalnej opieki. Zatrudniając absolwentów w różnych oddziałach szpitalnych, pracodawcy nie biorą pod uwagę ich predyspozycji psychofizycznych do proponowanego miejsca pracy, konieczności zapewnienia rozwoju zawodowego, nie zapewniają też od-

powiedniego wsparcia w miejscu pracy. Często trudności absolwentów w ich pierwszej pracy postrzegane są jako braki w ich wykształceniu i skutkują negatywną oceną uczelni przygotowującej do wykonywania zawodu pielęgniarstwa. Tymczasem, jak potwierdzają to autorzy książki, uzyskanie uprawnień zawodowych jest dla każdej pielęgniarki początkiem długiej drogi rozwoju zawodowego.

Na szczególną uwagę zasługuje rozdział poświęcony kulturze miejsca pracy, która stanowi zachęcające lub zniechęcające środowisko dla początkujących pielęgniarek. Kulturę szpitala i oddziału tworzą przede wszystkim ludzie. Tu postrzegana jest przez pryzmat wewnętrznego porozumienia się personelu, sposobu odnoszenia się do pacjentów oraz ogólnie panującej atmosfery, pozwalającej pracownikom na bycie sobą. Do istotnych cech przyjaznego środowiska pracy autorzy zaliczają: dobre relacje międzyludzkie, sprawny obieg informacji oraz możliwości rozwoju. Relacje interpersonalne powinny być nacechowane szacunkiem i chęcią współpracy, uzyskane informacje stanowić podstawę do poszukiwania najlepszych rozwiązań, a kultura jakości życia sprzyjać możliwości rozwoju. Według autorów promowanie kultury pracy rozpoczyna się na etapie kształcenia, w kontakcie z nauczycielami oraz pielęgniarkami i pozostałymi członkami zespołu w ramach kształcenia zawodowego. Podkreślają, że wzorce wyniesione z kształcenia mogą w znaczący sposób wpływać na dalsze funkcjonowanie zawodowe absolwenta i jego wybór miejsca pracy.

Na negatywną kulturę środowiska pracy może mieć wpływ wiele różnych czynników. Autorzy zaliczają do nich doświadczanie bezsilności w relacjach z ludźmi w zhierarchizowanym systemie opieki zdrowotnej, którzy nie chcą podejmować dyskusji na temat proponowanych zmian w opiece, niski prestiż pracy pielęgniarstwa prowadzący do spadku poczucia własnej wartości oraz relacje wewnątrz grupy zawodowej, przejawiające się w formie upokorzenia, braku szacunku, wyobcowania z grupy. W wyniku tego dochodzi do braku pewności siebie pielęgniarek i zagrożenia bezpieczeństwa pacjenta. Problematyka zachowań negatywnych wewnątrz grupy zawodowej na gruncie amerykańskim stała się w ostatnich latach tematem licznych badań naukowych, a ich wyniki posłużyły do wdrożenia w szpitalach programów profilaktycznych zalecanych przez komisje akredytacyjne. W Polsce problem na pewno istnieje, ale skala zjawiska i jego skutki nadal nie są dobrze rozpoznane.

Z wypowiedzi początkujących pielęgniarek wynika, że właściwa kultura wybranego miejsca pracy pozwoliła im nie tylko na pokonanie wielu trudności, lecz także umożliwiła rozwój. Pierwszym etapem w procesie własnego doskonalenia zawodowego jest świadomość możliwości dokonywania wyboru, zmierzającego do odpowiedzi na pytania: Jak być lepszą pielęgniarką? Co robić dalej? Jaką wybrać drogę rozwoju? Bycie pielęgniarką w opinii autorów książki jest więc ciągłym zadawaniem pytań i poszukiwaniem na nie odpowiedzi w procesie indywidualnego rozwoju, który odbywa się przez krytyczne myślenie i refleksyjną praktykę. Krytyczne myślenie uznane jest za proces prowadzący do tworzenia odpowiednich postaw, umożliwiający podjęcie decyzji i działanie na podstawie interpretacji, analizy, oceny i wnioskowania z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia. Umiejętność krytycznego myślenia pielęgniarka powinna wykorzystać w codziennej refleksyjnej praktyce, która oznacza uczenie się poprzez doświadczenie. Podstawą tej praktyki są trzy komponenty: doświadczenie własne, refleksyjny proces, umożliwiający jednostce uczenie się na bazie doświadczenia oraz działanie jako rezultat nowego spojrzenia na zaistniałą sytuację. Celem refleksyjnej praktyki są m.in.: poznanie nowych sposobów rozwiązania problemu, uniknięcie rutyny w pracy, pomoc w podejmowaniu trafnych decyzji, zwiększenie świadomości konsekwencji wyborów i decyzji, identyfikacja możliwości i sposobów uczenia się oraz rozwój zawodowy.

Amerykańskie Centrum Kwalifikacyjne Pielęgniarek (ANCC) jest odpowiedzialne za zapewnienie jakości świadczonej opieki i odpowiednią liczbę pielęgniarek w szpitalach. Doceniając znaczenie środowiska pracy, ANCC wyselekcjonowało szpitale, którym nadano status „magnesu” (szpitala przyciągającego). Szpitale te cechują się dużym zadowoleniem pielęgniarek z pracy, niską rotacją personelu, pełną obsadą stanowisk pielęgniarskich, partnerskim stylem zarządzania i kierowania, możliwością współzrządzenia przez wszystkich pracowników, promowaniem doskonalenia zawodowego, innowacyjnością w dziedzinie pielęgniarstwa oraz wykorzystaniem w praktyce najnowszej wiedzy pielęgniarstwiej. Opisane w książce programy stażowe wdrożone są m.in. w tych szpitalach. Ich założeniem jest pomoc początkującym pielęgniarkom w rozwoju kompetencji klinicznych, uczeniu myślenia krytycznego, wzmacnianiu dążenia do doskonalenia swoich działań, w dostarczaniu wsparcia emocjonalnego oraz planowaniu rozwoju kariery zawodowej.

Przytoczone w książce doświadczenia absolwentek z programu stażowego stanowią cenne źródło wiedzy, możliwej do wykorzystania w szpitalach polskich, m.in. w zmianie filozofii zatrudniania początkujących pielęgniarek.

Pomimo ukazanych w książce różnic w funkcjonowaniu pielęgniarstwa polskiego i amerykańskiego, jej treści mogą stanowić dobrą podstawę do podjęcia dyskusji i wyznaczania priorytetów w dalszym rozwoju tego pierwszego. Należy jednocześnie mieć świadomość, że rozwój pielęgniarstwa w żadnym kraju nie był i nie jest wolny od czynników społecznych, ekonomicznych i politycznych oraz wpływów własnego środowiska, które może być impulsem do wprowadzania zmian lub te zmiany hamować. Uwzględniając wpływ samego środowiska w rozwoju pielęgniarstwa, autorzy książki wskazują na cztery istotne obszary: doświadczenie, inicjatywę, działania oparte na dowodach i przywództwo.

Życzę wszystkim czytelnikom refleksji nad treścią książki, którą traktuję jako formę wsparcia dla pielęgniarstwa polskiego. Jestem przekonana, że każdej pielęgniarce – bez względu na miejsce pracy i zajmowane stanowisko – dostarczy ona materiału do przemyśleń i zainspiruje do podejmowania działań w planowaniu rozwoju własnego.

Dr hab. n. hum., mgr piel. Maria Kózka
Konsultant Krajowy w dz. Pielęgniarstwa

PRZEDMOWA

Ta książka to lina asekuracyjna, która ma cię ubezpieczać podczas przejścia z uczelni do praktyki pielęgniarskiej. Zamieszczone tu refleksje pielęgniarek stanowią interesujące źródło wiedzy na temat ich codziennej pracy i ukazują ją niejako od kulis. Zawarte w książce informacje pomogą ci przygotować się do poszukiwania pracy i dostarczą wskazówek, jak radzić sobie z ogromną odpowiedzialnością zawodową, która spada na początkujące pielęgniarki.

Wydawać by się mogło, że pielęgniarstwo powinno być odporne na recesję gospodarczą. Poza tym wciąż słyszymy o braku pielęgniarek – gdzie więc podziały się liczne niegdyś propozycje pracy? Może istotnie pielęgniarstwo jest odporne na kryzys, może naprawdę brakuje pielęgniarek, ale wiele innych zawodów zostało mocno dotkniętych recesją. To znaczy, że małżonkowie pielęgniarek i pielęgniarzy utracili pracę albo obcięto im część etatu. Dlatego pracujące pielęgniarki maksymalnie wydłużają czas swojej pracy albo wracają do niej po różnego rodzaju przerwach. Wiele pielęgniarek odkłada najdłużej jak może moment przejścia na emeryturę. W rezultacie jest mniej wolnych etatów. Podobnie jak inne instytucje i korporacje, także i szpitale dotknięte są cięciami budżetowymi. Mniejszy budżet uderza w zatrudnienie personelu pomocniczego, a to oznacza więcej obowiązków spadających na pielęgniarki, ale bez zwiększania liczby zatrudnionych. Być może będziesz musiała czekać na pracę dłużej, niż się spodziewałaś, albo wybrać inną specjalizację. Książka ma ci pomóc w jak najlepszym przygotowaniu się do tych poszukiwań, do rozmów kwalifikacyjnych i szkolenia, które przejdiesz w nowej pracy. Chodzi o to, żebyś nie tylko przetrwała pierwszy rok, ale zdołała w tym czasie rozwinąć się zawodowo!

Zebrane są tu informacje, które mogą ci się przydać, by zdobyć pierwszą pracę. O mniejszą liczbę wolnych miejsc rywalizuje dziś więcej osób niż dawniej, trzeba więc wiedzieć, kogo szpitale poszukują i jakie atuty

należy przedstawić. Musisz pomyśleć, jak wyróżnić się spośród wszystkich innych świeżo upieczonych absolwentów pielęgniarstwa. Potrzebujesz jakiejś przewagi. Może nią być wiedza o tym, czego oczekują szpitale, zdobyta jeszcze przed złożeniem podania o pracę. O tym właśnie jest ta książka: co powinnaś wiedzieć, żeby odnieść sukces jako początkująca pielęgniarka i jakich kwalifikacji oczekują u nowo zatrudnianych pracowników instytucje ochrony zdrowia. Na samym wstępie mogę ci powiedzieć, że wszystkie zakłady opieki zdrowotnej – od szpitali po domy opieki – poszukują doświadczenia, inicjatywy, praktyki opartej na dowodach i przywództwa.

1. Co można zrobić, żeby zdobyć doświadczenie zawodowe w trakcie studiów?
2. Jak można zademonstrować, że jest się typem pielęgniarki, która przejawia inicjatywę i angażuje się?
3. W jaki sposób zastosować zasadę opierania się na dowodach w przypadku działań na studiach?
4. W jaki sposób mogłaś do tej pory zademonstrować zdolności przywódcze?

Doświadczenie

Poszukaj pracy, która dałaby ci trochę pewności siebie i obycia z ochroną zdrowia. Czy możesz zostać członkinią stowarzyszenia pielęgniarek? Czy gdzieś dostępne są posady dla studentów pielęgniarstwa? A latem, podczas wakacji? Być może wcześniej, pracując sezonowo w innej branży, zarabiałaś lepiej, ale doświadczenie w ochronie zdrowia będzie procentować w przyszłej karierze zawodowej.

Inicjatywa

Szpitalom zależy na tym, by pielęgniarki angażowały się we współzarządzanie, w prace szpitalnych komisji i rad. W przypadku opieki nad pacjentami inicjatywa ma kluczowe znaczenie. Czy na studiach brałaś udział w pracach samorządu studenckiego? Czy masz jakiś dorobek, jeśli chodzi o zaangażowanie w życie uczelni? Czy należysz do Stowa-

rzyszenia Studentów Pielęgniarstwa? Działasz w nim czynnie? Bierzesz udział w pracach jakichś komisji studenckich? Wyróżniasz się wynikami? Współpracujesz przy projektach naukowych prowadzonych przez pracowników uczelni? Otrzymujesz stypendium naukowe albo dostałaś jakieś nagrody? To wszystko może dawać ci przewagę przy ubieganiu się o pracę. Według ostatnio prowadzonych badań studenci, którzy angażowali się w życie uczelni, jako pierwsi dostawali pracę w tych placówkach, które sobie wybierali.

Działanie oparte na dowodach

Wszystkie instytucje – szpitale, zakłady rehabilitacyjne i opieki długoterminowej – muszą opierać swoje procedury pielęgniarские na istniejącym materiale dowodowym. Przeszukiwanie tego materiału powinno stać się twoją drugą naturą. Niech osoba, prowadząca rozmowę kwalifikacyjną, dowie się, na co cię stać: opowiedz, jak korzystałaś z materiału faktograficznego w trakcie swoich prac studenckich, jak zdobywałaś wiedzę od praktykujących pielęgniariek.

Przywódstwo

Wszystkie pielęgniarki w jakimś stopniu mają zdolności przywódcze – tego w każdym razie będzie oczekiwał twój przyszły pracodawca. W jaki sposób te zdolności objawiały się u ciebie podczas studiów? Czy okazałaś je w projektach badawczych, w których brałaś udział? Czy zdarzyło ci się zakwestionować utarte procedury i poszukać odpowiednich kanałów, żeby przeprowadzić zmiany? W systemie ochrony zdrowia konieczne są ogromne przemiany, by stał się on tańszy i powszechniej dostępny. Jak mogłabyś zademonstrować, że umiesz negocjować i stawać na czele przemian?

Relacje zebrane w tej książce pomogą ci zaplanować poszukiwania pracy i przygotować się do pierwszego roku zatrudnienia. Bardziej niż kiedykolwiek wcześniej potrzebujesz teraz wiedzy o pielęgniarstwie „od środka”, tak byś mogła wkroczyć na drogę kariery zawodowej wyposażona w wiadomości niezbędne do odniesienia sukcesu.

Rozdział 1 „Marzenie” ma pomóc ci w uporządkowaniu własnych myśli na temat pielęgniarstwa i w skonfrontowaniu z rzeczywistością twoich dawnych marzeń o pracy w tym zawodzie.

W rozdziale 2 „Rzeczywistość” znajdziesz pytania, nad którymi warto się zastanowić; chodzi o przypomnienie sobie, jak dotychczas przebiegały w twoim życiu ważne procesy przejścia. Pomoże ci to zgromadzić informacje i zmobilizować energię potrzebną do dokonania ogromnego skoku od uczelni do praktyki zawodowej.

Rozdział 3 „Jak dostać pracę pielęgniarki” poświęcony jest w całości pisaniu listów motywacyjnych oraz CV: te dokumenty mają sprawić, że będziesz zapraszana na rozmowy kwalifikacyjne, do których również pomożemy ci się przygotować.

Rozdziały 4 „Triage (segregowanie chorych) i ustalanie priorytetów” i 5 „Bezpieczeństwo pacjenta” to przegląd ważnych zagadnień, które powinnaś pamiętać ze studiów, by zademonstrować swemu nowemu pracodawcy kwalifikacje w dwóch kluczowych obszarach: ustalania priorytetów odnośnie opieki nad chorymi oraz dbania o ich bezpieczeństwo.

W rozdziałach 6 „Tworzenie więzi”, 7 „Kultura” i 8 „Podróż” znajdziesz relacje pielęgniarek oraz pochodzące od nich informacje o kluczowym znaczeniu. Nigdy wcześniej tego typu materiał, przygotowany przez początkujące pielęgniarki w trakcie pierwszego roku pracy, nie był udostępniany. Mowa tam o tworzeniu więzi, które pomagają przetrwać, o poszukiwaniu miejsca pracy, w którym dominuje odpowiednia kultura i o długiej podróży, którą odbędziesz w ciągu dwunastu miesięcy po zakończeniu studiów.

Z rozdziału 9 „Rok później” dowiesz się, jak daleko możesz zajść podczas pierwszego roku pracy, a ostatni, 10 rozdział „I co dalej?” stanowi przegląd różnych możliwości dalszego rozwoju.

— PODZIĘKOWANIA —

Chciałabym podziękować przyjaciółkom i koleżankom Beth, Lisie i Caroline za ich ogromny wkład w rozdziały poświęcone bezpieczeństwu pacjentów, systemom ustalania priorytetów (triage) i zasadom skutecznego pisania listów motywacyjnych i CV.

- Elizabeth A. Henneman, licencjonowana pielęgniarka, doktor, specjalistka w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego, członkini Amerykańskiej Akademii Pielęgniarstwa, asystent profesor¹ w Szkole Pielęgniarstwa przy Uniwersytecie Massachusetts w Amherst, stan Massachusetts. Jest koleżanką błyskotliwą i bezcenną. Nieodmiennie twierdzi, że w tej niezmiernie poważnej roli, którą odgrywamy w obszarze zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów, musi być choć trochę zabawy – inaczej nie damy rady!
- Lisa Wolf jest asystentem profesora² w Szkole Pielęgniarstwa w Amherst, należącej do Uniwersytetu Massachusetts, a jednocześnie pielęgniarką praktykującą na izbie przyjęć. Uczy pielęgniarki wszystkich szczebli, jak ustalać priorytety działań w najróżniejszych sytuacjach. Tematyka jej prac badawczych obejmuje triage i podejmowanie decyzji klinicznych.
- Caroline Gould jest zastępcą dyrektora ds. planowania rozwoju zawodowego na Uniwersytecie Massachusetts w Amherst, a także doradcą ds. rozwoju zawodowego w tamtejszej Szkole Pielęgniarstwa. Pracowała też m.in. jako psychoterapeutka, nauczycielka i trenerka w szkole publicznej, archiwistka w muzeum i nadzorca w hodowli skorupiaków.

---

¹ W Polsce odpowiednik stopnia naukowego doktora habilitowanego i akademickiego stanowiska docenta (przyj. red. nauk.).

² Osoba pomagająca profesorowi od strony administracyjnej (przyj. red. nauk.).

Wiele zawdzięczam zaangażowaniu i pracowitości wszystkich członków zespołu, który wraz ze mną zajmował się projektem badawczym „Pierwszy rok pracy”. Dziękuję im za znakomitą współpracę, twórczy wkład i kontakty osobiste, które doprowadziły do powstania relacji stanowiących sedno tej książki.

- Lisa Buckley – dyplomowana i licencjonowana pielęgniarka
- Nancy Craig Williams – pielęgniarka dyplomowana, magister, doktorantka
- Jan King – magister pielęgniarstwa, w trakcie pracy nad doktoratem
- Regina Kowal – w trakcie pracy nad doktoratem
- Jan Thou – dyplomowany i licencjonowany pielęgniarz

———— JAK KORZYSTAĆ Z TEJ KSIĄŻKI ————

Książka ta ma być twoim nauczycielem, przewodnikiem i osobistym trenerem, który przeprowadzi cię od nauki na uczelni do praktyki pielęgniarstwa. Został pomyślany jako narzędzie interaktywne: stawia pytania, na które czytelnik ma odpowiadać, rozwijając przy tym samoświadomość i przygotowując się do zademonstrowania umiejętności w trakcie rozmów kwalifikacyjnych i w nowej pracy.

Aby wnieść jak najwięcej z lektury:

1. Odpowiadaj na pytania tak, jakbyśmy ze sobą po prostu gawędzili.
2. Przeczytaj opisane historie: zorientujesz się dzięki nim, jakie będą oczekiwania wobec ciebie i czego ty możesz oczekiwać od nowych szefów i kolegów.
3. Traktuj przekazywane tu informacje poważnie. Przeczytaj o systemach ustalania priorytetów wśród pacjentów (triage), o ocenie stanu chorego, o kompetencjach i zdolnościach przywódczych. Rozmowa kwalifikacyjna umożliwi twojemu nowemu środowisku poznanie cię. Jeśli wybierzesz się na nią zaopatrzona w odpowiednie informacje i z dobrymi pytaniami, poczujesz się pewniej i zaprezentujesz się jako osoba wykształcona, świadoma swej wartości, pasjonująca się pielęgniarstwem.
4. Przeczytaj i zapamiętaj trzy kluczowe rozdziały: „Tworzenie więzi”, „Kultura” i „Podróż”. Pomogą ci przeżyć w nowej pracy – a nawet rozwinąć się w niej.

Przygotuj marker do zaznaczania ciekawych fragmentów i otwórz się na rozmaite wskazówki, które tu znajdziesz: wszystko ma służyć temu, żebyś dostała pracę, o której marzysz, i stała się pielęgniarką wartą całego tego ciężkiego wysiłku, który włożyłaś w naukę.

————— Rozdział 1 —————

MARZENIE

Kiedy chodziłaś na studia pielęgniarские i kiedy je kończyłaś, wyobrażałaś sobie zapewne, że niebawem zajmiesz honorowe miejsce w życiu pacjentów i ich rodzin, że będziesz opiekować się ludźmi zmagającymi się z chorobą i walczącymi o odzyskanie zdrowia. Jesteś pielęgniarką – stajesz więc na pierwszej linii frontu, pośród osób wyjątkowo bezradnych, ich zmartwionych rodzin i przerażonych przyjaciół. Teraz jesteś licencjonowaną pielęgniarką lub magistrem pielęgniarstwa. Witaj w świecie pielęgniarstwa.

Przez dwa, cztery czy pięć lat¹ musiałaś ciężko pracować, żeby do tego dojść. Zapisując się na uczelnię, marzyłaś, że kiedyś będziesz wspinała pielęgniarką. No i będziesz! Nadszedł czas, żeby spełnić to marzenie. Pielęgniarki potrzebne są we wszystkich obszarach opieki zdrowotnej. Możesz wybrać pracę, która odpowiada twoim zainteresowaniom, potrzebom i stylowi życia. To świetne czasy dla absolwentek. Choć zapotrzebowanie na rynku pracy jest zmienne, to w wielu miejscach wciąż znaleźć można sporo ofert. To ty wybierasz, gdzie chcesz pracować.

Od czego należy zacząć? Aby ustalić, jakie są twoje zainteresowania, podsumuj stan swojej dotychczasowej wiedzy. Poświęć chwilę na refleksję i zanotuj odpowiedzi na zamieszczone niżej pytania. Będzie to początkiem planu, który pomoże ci wejść w profesjonalny świat pielęgniarstwa.

---

¹ W Polsce od 2000 roku studia pielęgniarские I stopnia (licencjackie) trwają 3 lata, a studia II stopnia (magisterskie) 2 lata. Po ich ukończeniu absolwenci uzyskują prawo wykonywania zawodu pielęgniarki tzw. ogólnej (zgodnie z Dyrektywą UE 36/2005) (przypr. red. nauk.).

Refleksja 1.1. Przypomnij sobie marzenia, które pozwoliły ci przetrwać studia pielęgniarские.

- Jak wyglądało miejsce pracy, które wyobrażałaś sobie w swoich wizjach, dotyczących pracy pielęgniarki? Czy był to szpital? Opieka w domu? Opieka w hospicjum?
- Kim się w tych wyobrażeniach opiekowałaś? Noworodkami? Dziećmi? Dorosłymi? Osobami starszymi?
- Które obszary pracy klinicznej wydawały ci się najbliższe, kiedy chodziłaś na studia? O których myślałaś: „Tu bym dała radę!” lub „Tu bym chciała pracować”?
- Czy zdarzyło ci się spotkać pielęgniarkę i pomyśleć: „Chciałabym być właśnie taka jak ona”? Jaka ona była? Czym się zajmowała?
- No i w końcu odwieczne pytanie, z którym wszystkie się zmagamy: „Czy powinnam zdobyć najpierw doświadczenie na oddziale wewnętrznym lub chirurgicznym, czy lepiej od razu zająć się specjalnością, którą kocham?”.

Moja dobra przyjaciółka Susan, najbardziej kompetentna i oddana pacjentom pielęgniarka, jaką znam, zwróciła się niedawno z mądrą radą do nowych absolwentek studiów pielęgniarских, zastanawiających się nad podjęciem pierwszej pracy:

Nie wydaje mi się, żeby pielęgniarstwo na oddziałach wewnętrznych i chirurgicznych nadal należało traktować jako podstawę zawodu. Każda gałąź medycyny jest obecnie tak wyspecjalizowana, że doświadczenie zdobyte na jednym polu nie musi być wcale przydatne na jakimkolwiek innym. Ale też w niczym ono nie przeszkadza. Każda praca pomaga dojrzeć do roli pielęgniarki i uczy podejmowania decyzji. Kwalifikacje pielęgniarские to gromadzenie doświadczenia klinicznego i inteligencja wykazywana przy podejmowaniu decyzji. Każdy rodzaj doświadczenia będzie się sumować z doświadczeniami wcześniejszymi. Jedna z najlepszych pielęgniarek, z którymi obecnie pracuję, zaczęła jako urzędniczka w Dziale Rozwoju, a pielęgniarstwem zajęła się w wieku 35 lat. Potem pracowała niecały rok na oddziale chirurgii w dużym szpitalu akademickim, a teraz razem ze mną prowadzi zajęcia na uczelni. Mogłaby przenieść się w dowolne miejsce i wszędzie byłaby wspaniałą pielęgniarką – mimo tzw. ograniczeń dotyczących jej przygotowania. Jest inteligentna, wesoła, śmieszna i ogromnie zaangażowana. Gdyby ktoś wziął ją na oddział intensywnej terapii i dał jej dobrego nauczyciela, po sześciu tygodniach nie wahałabym się powierzyć jej opieki nad własnym ojcem. Zaangażowanie i rozum liczą się i przekładają na sukces w każdej specjalizacji klinicznej.

Przeczytaj jeszcze raz słowa Susan. Jest w nich zawarta bardzo ważna wskazówka dotycząca poszukiwania pracy. Pomyśl, jaka specjalność najbardziej ci odpowiada. Gdzie chciałabyś odbyć staż?

Zacznij od zastanowienia się nad następującymi elementami decyzji:

1. Względy geograficzne:
  - a) wieś czy miasto, a jeśli miasto, to małe czy duże?
  - b) jaki region kraju?
  - c) czy dasz radę się przeprowadzić? (właściwie dlaczego by nie?)
2. Jakie zakłady opieki zdrowotnej znajdują się w miejscu, które wybrałaś?
3. Czy jest tam szpital, któremu nadano status „magnesu”, czyli tytuł przyznawany przez Amerykańskie Stowarzyszenie Szkół Pielęgniarskich (AACN) zakładom opieki zdrowotnej skutecznie przyciągającym i umiejącym zatrzymać pielęgniarki? (więcej szczegółów na temat tego statusu w rozdziale 8 „Podróż”).
4. Czy możesz dostać się od razu na specjalizację, którą sobie wybrałaś?
5. Czy istnieje tam możliwość przeszkolenia przygotowującego do tej specjalizacji?
6. Czy działa tam program stażowy pozwalający zdobyć po 6–12 miesiącach stałe zatrudnienie? (więcej informacji o programach stażowych znajdziesz w rozdziale 6 „Tworzenie więzi”)
7. Jak długo pracuje się tam pod kierunkiem opiekuna stażowego²?
8. Co dzieje się po zakończeniu pracy z opiekunem?
9. Jak dokonuje się oceny pielęgniarek?
10. Co powoduje, że pracownik jest tam doskonale oceniany? Świadczenia szkolne? Kontynuacja kształcenia? Innymi słowy: Co się tam naprawdę ceni?
11. Jaka jest droga awansu pielęgniarki? Czy istnieje określona ścieżka kariery?
12. W jaki sposób pielęgniarki wspinają się tą ścieżką w górę?

Powyższe pytania to świetne tematy do przedyskutowania w trakcie rozmowy o pracę. Rozmowy takie są opisane bardziej szczegółowo w rozdziale 3 „Jak dostać pracę pielęgniarki”.

² W Polsce początkujące pielęgniarki objęte są programem tzw. adaptacji zawodowej, a nadzór nad nimi sprawuje pielęgniarka oddziałowa w miejscu zatrudnienia (przyp. red. nauk.).

Niezbędny przewodnik dla absolwentów pielęgniarstwa!

■ Praca pielęgniarki, choć trudna, daje wiele możliwości rozwoju i ogromną satysfakcję. Problemem dla nowicjuszy w tym zawodzie jest zderzenie z codzienną szpitalną rzeczywistością, odbiegającą od wyobrażeń wyniesionych z zajęć realizowanych na uczelni. To opracowanie powstało właśnie w celu przeprowadzenia Czytelnika od nauki do praktyki pielęgniarstwa.

■ Ta książka pozwoli każdej osobie zaczynającej pracę w pielęgniarstwie:

- odpowiednio przygotować się do poszukiwania pracy,
- skonfrontować marzenia z realiami pracy w zawodzie,
- poznać specyfikę pracy w różnych oddziałach szpitalnych,
- wybrać najlepszą ścieżkę kariery,
- stawać się coraz lepszą pielęgniarką.

■ W publikacji Czytelnicy znajdą szereg wskazówek udzielonych przez praktykujące pielęgniarki jak również osoby zajmujące się rozwojem personalnym. Ponadto dowiedzą się, jak stać się zaangażowanym pracownikiem już na początku kariery zawodowej oraz jak poradzić sobie z ogromną odpowiedzialnością zawodową.

■ Książka adresowana jest przede wszystkim do studentów pielęgniarstwa i osób rozpoczynających pracę w tym zawodzie. Może też być cenną lekturą dla doświadczonych pielęgniarek, które powinny czuć się odpowiedzialne za nowych pracowników oraz za kształtowanie ich tożsamości zawodowej.

■ Autorką książki jest licencjonowana pielęgniarka w stopniu doktora zatrudniona na wydziale pielęgniarstwa Uniwersytetu Massachusetts. Wraz z zespołem zajmowała się projektem badawczym „Pierwszy rok w pracy”, którego wyniki zawarte są w tym opracowaniu.

„Jestem przekonana, że zamieszczone w książce informacje dostarczą Czytelnikom materiału do przemyśleń i zainspirują do podejmowania działań wspierających koleżanki w ich adaptacji zawodowej oraz w planowaniu rozwoju własnego”.

*dr hab. Maria Kózka
Konsultant Krajowy w dziedzinie Pielęgniarstwa*

Cena 59 zł
(w tym 5% VAT)

Zamówienia:

infolinia 801 04 45 45, fax 22 535 80 01
zamowienia.książki@wolterskluwer.pl
www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl